

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA-4100-01-03/2012/P/12/136

Katowice, dnia 10 kwietnia 2012 r.

**Pani
Elżbieta Machura
Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony
Roślin i Nasiennictwa
w Katowicach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach (zwanym dalej WIORiN lub Inspektoratem), w zakresie wykonania budżetu państwa w 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 27 marca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Inspektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami działalność Inspektoratu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Zrealizowane w 2011 r. dochody budżetowe w kwocie 424.438,81 zł były większe o 42.438,81 zł (tj. 11,11%) w stosunku do dochodów planowanych. NIK przyjmuje wyjaśnienia Pani Inspektor, że wielkość wykonanych dochodów zależy w głównej mierze od ilości zleceń otrzymywanych od rolników i przedsiębiorców, co uniemożliwia precyzyjne ustalenie wysokości tych dochodów. Dochody terminowo przekazywano na rachunek budżetu państwa. Działania podejmowane w zakresie ustalania należności budżetowych były prawidłowe, za wyjątkiem niektórych czynności podejmowanych wobec osób zalegających z zapłatą należnych budżetowi dochodów. Stwierdzono bowiem niedochodzenie w 2011 r. odsetek na kwotę 27,40 zł² oraz przypadki zaniżenia wysokości odsetek, poprzez błędne ich wyliczenie³, a także błędne określenie

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

² W dniu 15.02.2012 r. wystawiono noty odsetkowe dotyczące płatności dokonanych po terminie: zapłata w dniu 30.09.2011 r. (termin płatności 11.08.2011 r. – nota odsetkowa nr 2.2012 na kwotę 9,00), zapłata w dniu 4.10.2011 r. (termin płatności 26.07.2011 - nota odsetkowa 15.02.2012 r. nr 7.2012 na kwotę 9,50 zł); zapłata w dniu 24.08.2011 r. (termin płatności 3.06.2011 r. - nota odsetkowa nr 5.2012 na kwotę 8,90 zł)

³ Nota odsetkowa nr z 21.11.2011r. i 16.02.2012r. – zaniżona 0,60 zł

rozpoczęcia biegu terminu naliczania odsetek za nieterminowe regulowanie należności⁴. Ponadto w tym roku budżetowym ustalano i naliczano w notach odsetkowych przesyłanych do zobowiązanych odsetki na ostatni dzień kwartału, zamiast do dnia dokonania płatności tych zaległości (w przypadkach, gdy zapłaty dokonano przelewem na początku następnego kwartału danego roku budżetowego). Skutkiem powyższego było dochodzenie pozostałej należnej kwoty odsetek dopiero w następnym roku budżetowym⁵.

Nieprawidłowości w zakresie naliczania i dochodzenia odsetek Główna Księgowa wyjaśniła pomyłkami rachunkowymi.

Badaniem objęto dochody w kwocie 149.594,33 zł (35,33% dochodów ogółem), a stwierdzone nieprawidłowości wyniosły 45,90 zł (tj. 0,01% dochodów ogółem).

2. Wysokość wydatków dla WIORiN, określona na 2011 rok, wynosiła 6.262.000 zł. W wyniku zmian budżetu plan wydatków Inspektoratu wzrósł o kwotę 416.015 zł i ostatecznie wyniósł 6.678.015 zł⁶. W 2011 r. wydatki Inspektoratu wyniosły 6.678.006,03 zł (co stanowiło blisko 100% planu po zmianach), a różnicę w kwocie 8,97 zł terminowo odprowadzono do budżetu). Zrealizowane wydatki stanowiły 106,64% wydatków wg ustawy budżetowej (i były o 5,07% wyższe od wydatków w 2010 r.). Proces planowania oraz zapotrzebowania na środki budżetowe przebiegał prawidłowo, poprzez terminowe i rzetelne przedkładanie niezbędnych w toku planowania materiałów planistycznych dysponentowi wyższego stopnia oraz opracowywanie harmonogramów zapotrzebowań na środki budżetowe.
Dwie zmiany w planie wydatków Inspektoratu wprowadzono z opóźnieniem, tj. w terminie przekraczającym 7 dni⁷, co naruszało § 10 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 roku w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych⁸.

W zakresie dokonywania przez WIORiN wydatków, NIK stwierdziła następujące nieprawidłowości:

- 2.1. Do 29 grudnia 2011 r. wydatkowano 89.979,58 zł ze środków budżetowych z przekroczeniem upoważnienia, które wyznaczało limity wydatków ustalone w planie finansowym jednostki w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej: 3020 o kwotę 24.102,25 zł; 4010 o kwotę 28.299,64 zł; 4140 o kwotę 1.884,00 zł; 4210 o kwotę 24.454,10 zł; 4270 o kwotę 2.139,79 zł; 4370 o kwotę 2.065,93 zł; oraz w 4430 o kwotę 7.033,87 zł. Było to niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.
Wojewódzki Inspektor wyjaśniła m.in., że w miesiącu grudniu dokonuje się zmiany planu w celu jego urealnienia, a Główna Księgowa Inspektoratu podała, że planu ogółem na koniec roku nie przekroczono w żadnym paragrafie. W świetle zasady dokonywania wydatków, określonej w art. 44 ustawy o finansach publicznych, NIK nie może uznać złożonych wyjaśnień za zasadne.
NIK zwraca ponadto uwagę, że już z datą 1 grudnia 2011 roku do systemu finansowo–księgowego (zwanego dalej systemem FK) wprowadzono Decyzję Wojewody Śląskiego Nr FB//3011/533/11 z dnia 30 grudnia 2011 r., co spowodowało, że system księgowy nie wykazywał przekroczeń planu w okresie od 1 do 29 grudnia 2011 r. Główna Księgowa wyjaśniła, że datę tę wprowadzono przez pomyłkę. W ocenie NIK, Główna Księgowa, której powierzono obowiązki i odpowiedzialność, wynikające z art. 54 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w ww. okresie, tj. od 1 do 29 grudnia 2011 r., niewykonywała rzetelnie obowiązków określonych w pkt. 3 lit. a) ww. przepisu w zakresie dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym.

⁴ Jako termin naliczania odsetek przyjęto 15 dzień po wystawieniu rachunku zamiast dzień 8 jak wskazano w treści rachunków – skutkiem powyższego było zaniżenie należności dochodowych z tytułu pozostałych odsetek o 6,10 zł.

⁵ Wystawione zostały w roku 2012 na kwotę 11,80 zł

⁶ Zwiększeń dokonano w oparciu o osiem decyzji, w tym sześć Ministra Finansów i dwie Wojewody Śląskiego. W ramach Decyzji Ministra Finansów zwiększono planowane wydatki o łączną kwotę 316.015 zł. Zwiększenia wynikały z podziału części 83 poz. 57 rezerwy celowej budżetu państwa i każdorazowo przyznawane były na wniosek Inspektoratu. Zwiększenia budżetu łącznie o 100.000 zł dokonane w oparciu o dwie Decyzje Wojewody Śląskiego i przyznane na pisemne wnioski Inspektoratu, dotyczyły przeniesień między budżetem Wojewody a WIORiN.

⁷ Dotyczy: Decyzji Ministra Finansów: Nr FS2/4135/100/KDR/11/5593 z dnia 6 lipca 2011 roku, wprowadzonej do FK z datą 31 lipca 2011 roku (data wpływu Decyzji do Inspektoratu 11 lipca 2011 r.) i Nr FS8/4135/362/ MIE/2011/8611 z dnia 1 października 2011 roku, wprowadzonej do FK z datą 31 października (data wpływu Decyzji do Inspektoratu 18 października 2011 roku).

⁸ Dz. U. nr 241, poz. 1616

⁹ Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm., zwana dalej ustawą o finansach publicznych

2.2. Zaciągnięcie zobowiązania finansowego w wysokości przekraczającej upoważnienie do zaciągania zobowiązań obciążających budżet roku bieżącego o kwotę 2.438,25 zł, co było niezgodne z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obowiązkowe oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, z zastrzeżeniem art. 136 ust. 4 i art. 153. Dotyczy to zakupu w dniu 28 grudnia 2011 r. drzwi antywłamaniowych (FV 113/MAG/12/2011 na kwotę 6.865,50 zł). Fakturę częściowo zapłacono 29 grudnia 2011 r. w kwocie 4.427,25 zł. Pozostałą kwotę 2.438,25 zł sfinansowano w dniu 5 stycznia 2012 r. ze środków budżetu 2012 roku.

W rocznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków zaciągnięte zobowiązanie ponad limit określony planem finansowym (w kwocie 2.438,25 zł) wykazano w kolumnie 9 *zobowiązania ogółem* (jako zobowiązanie z tytułu *faktur otrzymanych w styczniu 2012 r. dotyczących dostaw usług w grudniu 2011 r.*

Ponadto ww. fakturę z dnia 28 grudnia 2011 r. (FV 113/MAG/12/2011 na łączną kwotę 6.865,50 zł) zaksięgowano w dwóch (zamiast jednej) pozycjach dziennika faktur zakupu nr: 2011/12/114 w wysokości 4.427,25 zł (z datą dokumentu księgowego 29-12-2011r.) i 2011/12/118 w wysokości 2.438,25 zł (z datą dokumentu księgowego 31-12-2011r.) po stronie MA konta 201 – Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami. Wprowadzenie takiego zapisu do ksiąg stoi w sprzeczności z przepisem art. 24 ust 1 i 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym zapisy w księgach powinny odzwierciedlać stan rzeczywisty operacji gospodarczych.

Odpowiedzialne za powyższe są Główna Księgowa, która potwierdziła na wniosku o udzielenie zamówienia „pokrycie finansowania w planie w § 4210” oraz Pani Inspektor, która zaakceptowała zamówienie do realizacji, które także dokonały zatwierdzenia wydatków do wypłaty.

2.3. Udzielenie zamówień na usługę ochrony fizycznej i dozoru posesji wraz z budynkiem oraz mienia znajdującego się na chronionym terenie i w budynku wykonawcy, którego nie wybrano w trybie określonym w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰, czym naruszono art. 44 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym: jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Dotyczyło to umów podpisanych przez Inspektora Wojewódzkiego oraz Główną Księgową WIORiN w dniu 31 grudnia 2010 r. na kwotę 77.560,90 zł brutto (63.057,64 zł netto) i w dniu 28 grudnia 2011 r. na kwotę 77.563,80 zł brutto (63.060 zł netto). W 2011 r. Inspektorat poniósł z tego tytułu wydatek w kwocie 51.190,20 zł¹¹, tj. 0,76% wydatków ogółem. Konsekwencją drugiej umowy będą wydatki poniesione w 2012 r..

Jak wyjaśniły, Wojewódzki Inspektor i Główna Księgowa Inspektoratu, przy dokonaniu wyboru trybu udzielenia zamówienia na wykonywanie usługi ochrony budynku kierowano się wartością szacunkową zamówienia przypadającą na WIORiN (66% wartości zamówienia ogółem), która nie przekraczała równowartości 14.000 euro.

2.4. Wydatkowanie w 2011 r. kwoty 320 zł z naruszeniem zasady celowości i gospodarności, w wyniku zawarcia w dniu 23 września 2010 r. umowy polegającej na *całodobowym monitoringu kardiologicznym, za pośrednictwem telefonu, który obejmował wszystkie osoby przebywające na terenie obiektu usługobiorcy, w którym został zainstalowany „Life Pack Kardiotele”*¹². W ocenie NIK, wydatku tego dokonano niezgodnie z art. 44, ust. 3, pkt a i b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych¹³, który stanowi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. NIK nie podziela stanowiska Wojewódzkiego Inspektora, że wydatek ten był celowy, ponieważ nie miał związku z działalnością statutową Inspektoratu i nie wynikał z obowiązków Inspektora jako pracodawcy. Ponadto, jak wyjaśniła Pani Inspektor, w okresie trzech miesięcy trwania umowy sporadycznie korzystano z tej usługi (3 razy), w związku z powyższym w miesiącu grudniu 2010 roku

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. nr 113, poz. 759 ze zm.

¹¹ Wydatek Inspektoratu stanowił 66% wartości umów odpowiadającej udziałowi Inspektoratu w powierzchni budynku.

¹² dotyczy Umowy o świadczenie usługi „Kardiotele: dla firm Nr: K/2010/09/41”

¹³ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

została wypowiedziana powyższa umowa. W dniu 31 grudnia 2010 r. Inspektorat wysłał wniosek o wypowiedzeniu ww. umowy - aparat EKG zwrócono firmie w dniu 23 lutego 2011 r. – płatności z tytułu umowy dokonano w miesiącach styczniu i lutym 2011 r.

2.5. Dokonanie zapłaty podwyższonej stawki czynszu najmu lokalu biurowego w Raciborzu, na podstawie pisma informującego o podwyższeniu tej stawki, wbrew postanowieniom § 9 umowy najmu, w którym zapisano: „Każda zmiana postanowień niniejszej umowy wymaga formy pisemnej w postaci aneksu pod rygorem nieważności”. Powyższe spowodowało, że od miesiąca lutego do grudnia 2011 roku wydano 453,75 zł bez podpisania stosownego aneksu. Wg wyjaśnień Pani Inspektor, było to skutkiem uznania przez Główną Księgową, że podwyższenie stawki czynszu o wskaźnik cen podawany przez GUS nie wymaga zawarcia aneksu do umowy. W ocenie NIK działanie takie należy uznać za nierzetelne. Wydatki dokonane z naruszeniem prawa stanowiły kwotę 143.608,03 zł (2,15% wydatków ogółem) natomiast wydatki niecelowe i niegospodarne stanowiły kwotę 320 zł (mniej niż 0,01% wydatków ogółem).

3. W Inspektoracie w 2011 r. przeciętne zatrudniano 116 osób, mniej od przeciętnego zatrudnienia w roku 2010 o trzy osoby (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych). NIK ocenia pozytywnie dysponowanie środkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które realizowano terminowo, niedopuszczając do powstania zobowiązań wobec pracowników.

4. Ustalony w Inspektoracie system rachunkowości NIK ocenia negatywnie, ponieważ przyjęte, Zarządzeniem Nr 22/2008 Wojewódzkiego Inspektora z dnia 28 grudnia 2008 r., zasady (polityka rachunkowości) nie były zaktualizowane i obejmowały zasady prowadzenia rachunkowości przy wykorzystaniu nieobowiązującego w 2011 r. programu komputerowego. Tym samym nie spełniono wymagań w tym zakresie, określonych w art. 10 ust.1 pkt b) i c) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴. Zapisy tego zarządzenia były sprzeczne z zawartymi w opisie do programu QNT, przyjętego do użytkowania z dniem 1 stycznia 2010 r., stanowiącego załącznik do protokołu, podpisanego przez Panią Inspektor, potwierdzającego przyjęcie nowego programu księgowego do użytkowania.

Planu kont, obowiązującego w 2011 r. (wymagany zgodnie z art.10 ust. 1 pkt.3 lit. a ustawy o rachunkowości), nie dostosowano do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁵: Dopiero w toku kontroli, Zarządzeniem nr 5/2012 z dnia 28 lutego 2012 r., Wojewódzki Inspektor wprowadziła Zakładowy Plan Kont, dostosowując jego postanowienia do zasad określonych ww. rozporządzeniem.

Inspektor Wojewódzki, odpowiedzialna, na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, za ustalenie w formie pisemnej i aktualizację ww. dokumentacji, powyższą nieprawidłowość wyjaśniła niedopatrzaniem głównej księgowej jednostki, która - zgodnie z zasadami obowiązującymi w WIORIN - winna śledzić zmiany w przepisach i proponować stosowne zmiany w przepisach wewnętrznych Inspektoratu.

Badanie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych przeprowadzono na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg za 2011 r. oraz badania losowej próby wydatków wybranej metodą monetarną (93 dowody księgowe o łącznej wartości 1.214.805,49 zł) i wydatków dobranych z miesiąca stycznia 2012 r., dotyczących zobowiązań roku 2011, na podstawie przeglądu analitycznego dowodów księgowych o wartości 411.926,22 zł, stanowiących kwotę zobowiązań wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania wydatków. Stwierdzono, że wbrew przepisom ww. rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości:

- ewidencję dochodów prowadzono na kontach 131 - rachunek bieżący – dochody i 140 - inne środki pieniężne, zamiast na koncie 130 – rachunek bieżący (dochody/wydatki),
- nie wprowadzono odpowiednich kont zespołu 4 – koszty według rodzajów i ich rozliczenie, określonych w zał. nr 3 do ww. rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, tj. kont: 400 – Amortyzacja, 401 – Zużycie materiałów i energii, 402 – Usługi obce, 403 – Podatki i opłaty, 404 – Wynagrodzenia, 405 – Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, 409 – Pozostałe koszty rodzajowe,

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. nr 152, poz. 1223 ze zm., zwanej dalej ustawą o rachunkowości.

¹⁵ Dz.U. z 2010 nr 128 poz. 861 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości

490 – Rozliczenie kosztów. W Inspektoracie, w Zespole 4 – koszty wg rodzaju i ich rozliczenia, wyodrębniono konto 400 – koszty wg rodzaju prowadzone z podziałem na paragrafy klasyfikacji budżetowej i konto 401 – amortyzacja,

- nie zlikwidowano konta 761 - Pokrycie amortyzacji,
- nie wprowadzono konta 720 - Przychody z tytułu dochodów budżetowych, a przychody, które winny być ewidencjonowane na tym koncie, ewidencjonowano na koncie 750- Przychody i koszty finansowe,
- nie wprowadzono zasady, że na koncie 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych, księgowane są tylko te należności, których termin płatności przypada na dany rok budżetowy. Na prowadzonym w Inspektoracie koncie 221 księgowano *wszystkie, bez względu na termin wymagalności należności, faktury z tytułu usług wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat oraz sprzedaży składników majątkowych, wg kontrahentów,*
- nie wprowadzono zasady, że na koncie 226 – Długoterminowe należności budżetowe, ewidencjonuje się należności długoterminowe i długoterminowe rozliczenia z budżetem (nie prowadzono konta 226).

Powyższe nieprawidłowości były skutkiem niedostosowania Planu kont do aktualnych przepisów.

Ponadto ustalono, że w WIORiN, pomimo bieżącego ewidencjonowania dokumentów w systemie, dokumenty księgowano trwale (zatwierdzano bez możliwości dokonania zmian w zapisie księgowym) raz w miesiącu, w następujących terminach: 11.04.2011 r., 11.07.2011 r., 12.09.2011 r., 12.12.2011 r., w pozostałych miesiącach z datą dnia 10 danego miesiąca. Zatwierdzenie dokumentów miesiąca grudnia 2011 r. dokonano w dniu 14.02.2012 r. Wskutek tego, sprawozdania budżetowe za grudzień 2011 r., jak i sprawozdania roczne sporządzono na podstawie zaakceptowanych do ksiąg, lecz nie zatwierdzonych na trwale zapisów księgowych.

Na podstawie badanej próby losowej wykryto ponadto błędy dotyczące formalnej poprawności i wiarygodności dowodów i zapisów księgowych, w tym: cztery dowody – polecenia księgowania, które nie zawierały daty dokonania operacji (oraz daty ich sporządzenia). Dowody te nie zawierały również adnotacji o dokonaniu ich akceptacji pod względem merytorycznym. Ponadto, na dziewiętnastu dowodach nie odnotowano daty sprawdzenia dowodu pod względem merytorycznym. W dwóch dowodach ujawniono nanoszenie poprawek i korekt w dekretacji poprzez jej skreślenie, bez wskazania daty tej korekty. Szesnaście dowodów sprawdzono pod względem formalno-rachunkowym w terminie późniejszym niż ujęcie tych dowodów w księgach rachunkowych. Stwierdzono również osiemnaście przypadków braku kompletnych zapisów dotyczących zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca (daty) oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych.

Powyższe nieprawidłowości Główna Księgowa wyjaśniała m.in. pośpiechem i sposobem ujmowania zapisów w systemie księgowym.

Pomimo ww. nieprawidłowości i uchybień roczne sprawozdania o *stanie środków na rachunku bankowym (Rb-23)*, z *wykonania planu wydatków (Rb-28)* oraz sprawozdania za IV kwartał 2010 r. o *stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń (Rb-Z)* i o *stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N)* przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2011 r. Sprawozdania sporządzano terminowo, w oparciu o dane z ewidencji księgowej. Sprawozdanie roczne z *wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27)* po korekcie, przekazuje prawdziwy i rzetelny obraz, za wyjątkiem danych wykazanych w kolumnie 14 sprawozdania (*zaległości*), gdzie nie wykazano zaległości z tytułu odsetek w kwocie 300,58 zł.

NIK nie podziela stanowiska wyrażonego w wyjaśnieniach Głównej Księgowej, że *zaległością z tytułu odsetek są jedynie odsetki dotyczące zaległości głównej lat poprzednich.*

NIK zwraca jednak uwagę, że:

- korekty sprawozdania Rb-23 na koniec listopada 2011 r. (złożonej w ŚUW w dniu 13.12.2011 r.) nie uzgodniono z NBP, co było niezgodne z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁶ - Główna Księgowa nie potrafiła wyjaśnić takiego stanu rzeczy,

¹⁶ Dz.U. Nr 20, poz. 103

- dane wykazane w korekcie rocznego sprawozdaniu Rb-27 (złożonej do ŚUW w dniu 2.02.2012 r.), z wykonania planu dochodów budżetowych, w kolumnie 9 *należności* w kwocie 432.077,73 zł nie odpowiadały zapisom kont zespołu 2 Rozrachunki i rozliczenia oraz Zespołu 7 – Przychody i koszty, a w kolumnie 13 *należności pozostałe do zapłaty* w kwocie 7.638,92 zł nie odpowiadały zapisom konta 221 – należności z tytułu dochodów budżetowych. Powyższe było efektem prowadzenia ewidencji należności wg poprzednio obowiązujących zasad (w szczególności na jednym koncie 221 zamiast na oddzielnych kontach 221 i 226, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości). W dniu 26.03.2012 r. korektę sprawozdania złożono do ŚUW.
5. Pomimo obowiązku, określonego w art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości, do 15 stycznia 2012 r. nie przeprowadzono inwentaryzacji należności (w drodze uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanych w księgach rachunkowych jednostki stanu tych należności). Za przeprowadzenie inwentaryzacji, zgodnie z art. 4 ustawy o rachunkowości, odpowiada kierownik jednostki, która wyjaśniła, że należało to do obowiązków Głównego Księgowego, który nie zgłaszał w tym zakresie żadnych uwag, problemów dotyczących np. wygosparowania dodatkowych środków, czy osób do sporządzenia stosownych zapytań.
- Ponadto stwierdzono, że w styczniu 2012 r. w wyniku pomyłki pobrano koszty upomnienia w wysokości 15 zł zamiast 8,80 zł (zawyżone o 6,20 zł w stosunku do określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia), skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej¹⁷. Stwierdzono również nieprzebrzeżenie regulacji wewnętrznych wprowadzanych przez Inspektora Wojewódzkiego: Instrukcją kasową z dnia 1 czerwca 2007 r.¹⁸, systemem kontroli finansowej wprowadzonym Zarządzeniem nr 23/2008 z dnia 29 grudnia 2008 r.^{19,20} oraz cennikiem kwiatów²¹. Nieprawidłowości w zakresie przekroczenia pogotowia kasowego Główna Księgowa wyjaśniała przyjęciem mylnej, w ocenie NIK, zasady, że stan gotówki w kasie nie może przekraczać 3.000 zł na koniec każdej dekady, za które sporządzano raporty kasowe oraz przeoczeniem pracownika. Sprzedaż kwiatów i sadzonek za cenę inną, niż wynikającą z cennika WIORIN, Inspektor Wojewódzki uzasadniła cenami rynkowymi ulegającymi ciągłym zmianom oraz wartością handlową roślin (wielkością, wykwitnięciem) w danym dniu, co zdaniem NIK uzasadnia zmianę cen, jednak nie tłumaczy przyczyn pomijania procedur ustalania cen określonych w wewnętrznych uregulowaniach.
6. Biorąc pod uwagę ww. nieprawidłowości stwierdzone w trakcie niniejszej kontroli, w ocenie NIK, kontrola zarządcza w Inspektoracie w zakresie pozyskiwania dochodów budżetowych, realizacji wydatków budżetowych oraz systemu rachunkowości nie zapewniała w pełni realizacji zadań zgodnie z prawem i oszczędnie.

Wyniki przeprowadzonych badań uzasadniają sformułowanie następujących ocen cząstkowych:

- pozytywnej w zakresie realizacji dochodów budżetowych,
- pozytywnej z zastrzeżeniami w zakresie realizacji wydatków budżetowych,
- pozytywnej w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej,
- pozytywnej z zastrzeżeniem w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej,
- negatywnej w zakresie systemu rachunkowości, funkcjonowania mechanizmów kontroli zarządczej oraz poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych.

---

¹⁷ Dz. U. nr 137, poz. 1543

¹⁸ przetrzymywano gotówkę w kasie ponad limit określony w Instrukcji kasowej, np. w 12.05.11 o 1.368,74 zł, 29.09.11 o 1.015,20 zł..

¹⁹ Na 16 z 93 badanych fakturach nie odnotowano daty ich wpływu do Inspektoratu co było niezgodne z treścią pkt. 6.2 Systemu kontroli finansowej.

²⁰ Umowy dotyczące zaciągania zobowiązań nie były parafowane oraz podpisane przez Głównego Księgowego - dot. umów WAD-214/1/09, AD.272.1.8.2011, K/2010/09/41.

²¹ Stosowano ceny kwiatów i sadzonek w kwotach innych niż wymienione w Cenniku ustalonym przez Wojewódzkiego Inspektora oraz bez zastosowania zasad zmian cen kwiatów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie rzetelnej dokumentacji opisującej zasady rachunkowości w Inspektoracie i prawidłowego funkcjonowania systemu rachunkowości.**
- 2. Bieżące egzekwowanie należnych dochodów, w szczególności odsetek od zaległości.**
- 3. Dokonywanie wydatków budżetowych i zaciąganie zobowiązań do wysokości planu finansowego Inspektoratu oraz z zachowaniem zasady celowości, gospodarności i legalności.**
- 4. Przestrzeganie przy udzielaniu zamówień przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.**
- 5. Przeprowadzanie inwentaryzacji w terminach i zakresie określonych w ustawie o rachunkowości**
- 6. Rzetelne wprowadzanie zmian planu do ksiąg rachunkowych.**
- 7. Zapewnienie przestrzegania regulacji wewnętrznych ustalonych w Inspektoracie.**
- 8. Zwiększenie nadzoru w ramach prowadzonej kontroli finansowej i kontroli zarządczej.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Inspektor, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.